

hed burde bortfæstes til en Søn af den nærværende Fæstefæste, ifølge de anførte Bestemmelser i Stamhuusbrevet, „hvorefter Stamhusets Fæstesteder ikke maae fæstes bort til Andre end den afdøde Fæsters Børn, naar disse ere i den Alder og Stand, at de kunne modtage Fæste,“ og er denne Anskuelse i sin Almindelighed fastholdt i Ministerens senere Skrivelse af 3die October 1853, idet det iøvrigt blev overladt til Administrator paa eget Ansvar at afgjøre, hvorvidt den Paagældendes Forhold, som af Administrator paa staaet, maatte være af den Besskaffenhed, at det i Henhold til Stamhuusbrevet kunde udelukke ham fra Afgang til Fæste.

Det sees nu let, at et Godsforhold af denne Art indeholder en rig Kilde til Rivninger og gjensidig Misforstaaelse, og da derfor Fæsterne i det Andragende, hvoraf Gjenpart er tilfallet Udvalget, under Paaberaabelse af flere saadanne indtrufne Tilfælde, havde andraget paa, at det af Ministeriet maatte paalægges Administrator ifølge Stamhuusbrevet at meddele dem Arvesæstebreve i Lighed med de i alt udstødte, henstillede Indenrigsministeriet under 9de December 1851 til Justitsministeriet, om det ikke maatte anses ønskeligt, at dette uklare Forhold søgtes hævet derved, at Gaardene overdroges Fæsterne til fuldkommen Eiendom. Herved fandt dog Justitsministeriet paa den Tid særegne Bæmskeligheder, idet Bestyrelsen af Stamhuset er gjort umyndig, og dette ikke bestyres af den ham af Øvrigheden beklædte Børge, men af en særegen Administrator, der ingen Competence har til at indlade sig paa Handelen af sliq Besskaffenhed, ligesom der ogsaa da nylig var beklædte Stamhuusbestyrelsen en ny Børge, der havde erklæret, at han var aldeles ubekendt med de locale Forhold, hvorfor Lehnscontrolsen ikke da kunde foretage noget Skridt i den Retning.

Ligesom denne sidste Grund var af ganske forbigaende Natur, saaledes medfører det af Rigsdagen vedtagne Lovforslag Berettigelse for Stamhuusbestyrelsen til at afhænde Bøndergods saavel til Eiendom som til Arvesæste, og det kan ikke antages, at Bønderne paa Ausumgaard skulle kunne udelukkes fra Afgang til at

nyde godt af Lovens Bestemmelser, fordi Stamhusets Interesser for Tiden varetages af det Offentlige. Det synes meget mere, saavel efter Lovforslagets som efter Stamhuusbrevets Aand, under disse Forhold at maatte paaligge det Offentlige at træffe en saadan Ordning, som gjør det muligt at fremme en Foranstaltning, hvis Gavnlighed, ikke mindre for selve Stamhuset end for Bønderne, neppe kan drages i Tvivl. Da nu det ommeldte Andragende ifølge Grundlovens Art. 67 er overgivet Thinget, og da dette, skjøndt det vel neppe kan gaae videre ind paa de enkelte deri ommeldte Tilfælde og i hvert af disse fremsatte Paastande, dog vistnok vil erkjende Ønskeligheden af det deri udtalte Hovedformaal, — som i det nærværende Tilfælde kun ved Regeringens særlige Omsorg kan fremmes — nemlig at Fæsteforholdet paa Ausumgaards Bøndergods snarest maatte kunne gaae over til Arvesæste, har Udvalget troet at burde indstille:

at Thinget vil henbise det ommeldte Andragende til Ministrene.

J. N. Hansen. Monrad. Rosenørn.

L. Scholer. Eschering.

A.

Gjenpart

af 4de Post Nr. 4 i Stamhuusbrevet for Stamhuset Ausumgaard, dateret den 30te December 1767.

4) Paa det enhver Bønde maa vide, at han med Arvesæsterettighed for sig og Afkom eyer sit paaboende Sted, maa, ligesom hidindtil skeet er, aldrig noget Bøndested fæstes bort til andre end den Afdødes Børn, Mandkøn saalænge er til og siden Qvindkøn, om den Afdøde har efterladt sig Børn, som er af den